

Lived experience in al - Hayy al - latini novel based on merleau - ponty 's theory

**Roghayeh Poorbairam¹, AliAkbar Noresideh^{2*},
Seyed Reza Mirahmadi³**

Received: 15/03/2024
Accepted: 27/05/2024

* Corresponding Author's E-mail:
noresideh@semnan.ac.ir

Abstract

semiotics and all its progress, always seeks to discover and identify new realms for meaning that there is no central factor in such a case and the narration is formed on the basis of belonging and possession, but everything is formed by a sensory - perceptual relationship that is sensitive to its presence in the world. in the present article, the novel "al - Hayy al - latini" by sohail idriss (1924), the lebanese writer, was selected for having a modern nature to evaluate the lived experience of the story hero with the signs in the text in a descriptive - analytical method and with a technical approach. the semiotic study of al - Hayy al - latini shows that one of the most outstanding lived experiences in this novel is boredom, which is associated with story characters from the beginning to the end. also, according to objective and repeated indications in the beginning and at the end of the narration, it seems that a person does not create new meaning to escape the boredom, because he is in the world of feeling an and the escape of boredom is

1 . PhD student of Arabic language and literature - Semnan University , Semnan, Iran

<http://orcid.org/0000-0002-0393-9510>

2 .Assosiat Professor of Arabic Language and Literature in Semnan University, Semnan,Iran

<http://orcid.org/0000-0002-1158-1395>

3. Assosiat Professor of Arabic Language and Literature in Semnan University, Semnan, Iran

<http://orcid.org/0000-0003-4340-2811>

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY- NC) license <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

---

the forging of meaning in the inner world which happens by moving in the outer world.

keywords: lived experience, boredom, merleau - ponty, sohail idriss, al - Hayy al – latini

1.Introduction

in the recent decades, semiotics is in a way that seeks to discover new realms for meaning in which meaning is not predetermined nor is the circuit plan. in such a case there is no central factor and the narration is not defined on the basis of belonging and possession, but it is formed by a sensory - perceptual relation that is sensitive to its presence in the world and because of its presence in the world, it can produce and respond to it. with this attitude, the other body is not merely a object in the service of mind; it is one of the dimensions of lost which has been rejected for many years due to domination of structuralism , and by husselr and finally by merleau - ponty 's researches it is defined as our only vision of the world, according to which the objects of the world become perceptible results when the body experiences them.

2. Literature Review

passing through the classical sign and related developments confirms that the production and reception of meaning is not confined to any enclosure but it is always seeking new territories for itself. one of these realms is the body that " " in the 1960 s, due to structuralism approach, was abandoned from the domain of semiotics and in the 1980 s, it is one of the main subjects of semiotics. Greimas and Fontanille, by writing the semiotic studies of emotions, offer a relative understanding of the existential aspects of the sign through the sensory - perceptual problem .it shows that the new semiotics is derived from husselr 's phenomenology. thus , in the 20th century husselr's phenomenology in phenomenology , in turn , is an introduction for a way that was continued by merleau - ponty (1961 - 1961) .merleau -

pony is a phenomenological theory of body perception that describes the lived experience as a matter of body . he believes that the only way to understand the world is the body ... in his view " it is through the body that i see the other and also through this body that I know things and is also the same as other objects in the world; it is also horizontal for our experiences and always with us, and while touching is palpable and not like the external objects touching. in fact, I'm present in my body and live it, and the body is something that experiences and experiences the world in a sensitive person and takes on the role of meaning production; the body is open and engaged with the world, and through movement and perception the initial meaning of the world 's objects. so " in understanding, we get things with all our bodies. the perception of the world is the stress of all our senses with the world. in this case, it seems that perception and sensory experience of the world is sensitive to the critical body and it plays the role of the perception and production of mina and makes us face to face when feeling, perception and biological experience comes from linguistic productions. accordingly, the main foundations of the meaning are perception - cognitive processes that communicate with physical and sensitive presence, communicate their lived experience in language. hence, it seems that phenomenology can be as a qualitative tool in the form of meaning in an experiment and its manifestation in discourse and provides new readings.

3. Methodology

this story, which perhaps can be considered as an emotional story, because the main character of the story, at any moment, is in the direction of emotions and the main challenge of him is in relation to inner and his feelings about being. in fact, moments that surround the main character of the story make him a researcher of the meaning that sometimes he is unable to find meaning for his moments and he is somehow bored. the present study, assuming that boredom, the true timing of the hero 's hero, has interfered with the story of the hero and

---

makes him miserable, and hence a form of captivity in his place and time. therefore, in this research we try to explain the emergence of boredom in the lived experience of the hero.

4. Conclusion

the result of the semiotic study of the novel al - Hayy al - latini shows that perhaps one of the most outstanding lived experiences in this narrative is boredom, which is accompanied by the story character from the beginning to the end and it seems that he is bored , and therefore we do not name him all over the story and always get him with "He".it seems that boredom, from the beginning to the end of the story, is accompanied by a story and tries to conquer the outer world by changing the outer world .in general, in this story we do not witness the change of the primary situation to secondary , and the signs of the introduction and the termination of the story are repeated objectively and perhaps it confirms that the signs of the story will produce the meaning of the story and the character of the story drift into meaning to escape from repeated meaning .in fact, immigration and returning to the first place of life are the same signs that only with forgery of meaning can be done by changing the place.

دوفصلنامه روایت‌شناسی

سال ۹، شماره ۱۷، بهار و تابستان ۱۴۰۴، صص ۳۷۷-۴۱۱

مقاله پژوهشی

تجربه زیسته در رمان *الحی اللاتینی* براساس نظریه مرلوپونتی

رقیه پوربایرام الوارس^۱، علی اکبر نورسیده*^۲، سیدرضا میراحمدی^۳

(دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۲۵ پذیرش: ۱۴۰۳/۳/۷)

چکیده

نشانه‌شناسی با تمام پیشرفت‌های موجود، همواره در پی کشف و شناسایی قلمروهایی جدید برای معناست که در آن لنگرگاه‌های معنا، همواره، سیال و متکثر است. در چنین حالتی، روایت‌ها، تنها براساس وجود یک کنش‌گر مرکزی تعریف نمی‌شوند، بلکه همه چیز با یک رابطه حسی - ادراکی شکل می‌گیرد که مرکز و وسیله آن تنی حساس است که می‌تواند با حضور خود در جهان، و درک تن خود، با تن‌های دیگر وارد رابطه تعاملی شود. پژوهش حاضر، به بررسی تجربه زیسته شخصیت اصلی داستان «الحی اللاتینی» اثر سهیل ادريس (۱۹۲۴م)، نویسنده لبنانی‌تبار، می‌پردازد تا با نشانه‌های موجود در متن به روش توصیفی - تحلیلی و با رویکرد فنی، نقد و ارزیابی شود. هدف اصلی مقاله این است که نشان دهد، ملال،

---

۱. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

<http://orcid.org/0000-0002-0393-9510>

۲. دانشیار زبان و ادبیات عربی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران (نویسنده مسؤل)

noresideh@semnan.ac.ir

<http://orcid.org/0000-0002-1158-1395>

۳. دانشیار زبان و ادبیات عربی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

<http://orcid.org/0000-0003-4340-2811>

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY - NC) license <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

یکی از بارزترین تجربه‌ی زیسته‌ی شخصیت اصلی داستان و نیز هسته‌ی اصلی معناست. در واقع، او برای رهایی از ملال و بازگرداندن زمان‌بندی از کار افتاده‌ی خود است که به تغییر مکان یعنی مهاجرت روی می‌آورد، اما همچنان ملول می‌ماند. نتیجه‌ی پژوهش نشان می‌دهد که فتح جهان بیرونی و تغییر مکان، نتوانسته ملال موجود در شوش‌گر را بزدايد، چراکه به نظر می‌رسد، ملال در جهان درونی شوش‌گر اتفاق می‌افتد و با تغییر مکان بیرونی، همچنان ملال درونی او را همراهی می‌کند، امری که باعث می‌شود، گریز از هر ملال به ملال دیگری منجر شود و جنس ملال متراکم تر از قبل شود. همچنین با توجه به اینکه نشانه‌های موجود در مقدمه و خاتمه داستان، عیناً تکرار شده است، نشان می‌دهد که این نشانه‌های عینی معنایی جدید خلق نمی‌کنند و همواره دال‌ها و مدلول‌های یکسان در ظرف مکانی مختلف تکرار و به تولید معنای یکسان منجر می‌شوند که چرخه‌ی ملال را به حرکت، در می‌آورد. در نتیجه، شوش‌گر در پی یافتن معنایی جدید، به معنایی جعلی می‌رسد که با معناهای موجود در تجربه‌های زیسته‌شده‌ی گذشته‌اش تفاوتی ندارد و او را بیش از پیش ملول می‌سازد.

واژه‌های کلیدی: تجربه‌ی زیسته، ملال، مرلوپونتی، سهیل ادريس، الحی اللاتینی.

۱. مقدمه

در دهه‌ی اخیر نشانه‌شناسی^۱ در مسیری سیر می‌کند که «به دنبال کشف و شناسایی قلمروهایی جدید برای معناست که در آن، معنا، نه از پیش تعیین شده و نه برنامه‌مدار است. در چنین حالتی کنش‌گر^۲ مرکزی وجود ندارد و روایت براساس تعلق و تصاحب، تعریف نمی‌شود» (شعیری، ۱۳۹۸، ص. ۷)؛ بلکه همه چیز با یک رابطه‌ی حسی - ادراکی شکل می‌گیرد که مرکز و وسیله‌ی آن تنی^۳ حساس است که با حضور خود در جهان، می‌تواند با تن‌های دیگر وارد رابطه‌ی تعاملی شود و از آنجا که خود جزئی از جهان است، معنا را تولید و به آن جهت دهد. با این نگرش به معنا، تن دیگر، صرفاً یک

ابژه^۴ در خدمت ذهن نیست، بلکه یکی از ابعاد گم‌شده معناست که سال‌ها، به دلیل غلبه ساختارگرایی^۵ مردود به‌شمار می‌رفت و با پژوهش‌های هوسرل^۶ و درنهایت ادامه آن توسط مرلوپونتی^۷ به‌عنوان تنها چشم‌انداز ما به جهان، تعریف می‌شود که بر این اساس ابژه‌های جهان، زمانی به نتایج قابل ادراک تبدیل می‌شوند که بدن یا تن آن را تجربه کند.

در پژوهش حاضر، روایت «الحی اللاتینی» اثر سهیل ادريس (۱۹۲۴م)، انتخاب شده است تا با نشانه‌های موجود در متن به روش توصیفی - تحلیلی و با رویکرد فنی، نقد و ارزیابی شود. در گفتمان این روایت، خواننده در این داستان، از همان ابتدا، با مفهوم روند یک تغییر در مکان، زمان، هویت، فرهنگ همراه می‌شود و در آن، رنج یک جوان لبنانی را مشاهده می‌کند که برای یافتن خود راهی پاریس می‌شود و در این مسیر، گاهی به سمت زنان پاریسی و گاهی به وطن‌گرایی^۸ و گاهی به جامعه کلاسیک خود متوسل می‌شود تا بداند در کجای این جهان هستی ایستاده و چه نقشی در آن دارد. در واقع، این روایت که شاید می‌توان آن را روایتی شوشی^۹ به‌شمار آورد، شخصیت اصلی داستان، هرآن، در مسیر شدن است و چالش اصلی او با درون و احساسش نسبت به هستی شکل می‌گیرد؛ لحظاتی که شخصیت اصلی داستان را احاطه کرده است، او را به جست‌وجوگر معنا تبدیل می‌سازد که گاهی قادر به یافتن معنا برای نشانه‌هایی که لحظاته را می‌سازند، نیست و به‌نوعی ملول می‌شود. پژوهش حاضر در پی یافتن پاسخی برای پرسش‌های زیر است:

۱- مهم‌ترین تجربه زیسته^{۱۰} قهرمان داستان «الحی اللاتینی» چیست که به تولید

معنا منجر می‌شود؟

۲- تجربه زیسته قهرمان داستان، وی را در در را در وضعیت شوشی - بدنی قرار می‌دهد و یا در وضعیت کنشی و تغییر؟

۱-۱. فرضیه‌های پژوهش

پژوهش حاضر، با فرض اینکه بارزترین تجربه زیسته، شخصیت اصلی داستان، ملال^{۱۱} است، او را پوچ‌گرا نمی‌داند، بلکه او را شوش‌گری ملول می‌یابد که ملال، زمان‌بندی حقیقی‌اش را دچار اخلال کرده است.

- ما در این روایت با مسئله شوش و شدن سروکار داریم، تا کنش و تغییر حالت اولیه به ثانویه و پدیدارشناسی جسمی شخصیت اصلی داستان نشان می‌دهد که شوش ملال همواره او را در وضعیت بدنی ملول قرار می‌دهد.

۲. پیشینه پژوهش

پژوهش‌های انجام‌شده و مرتبط با موضوع تحقیق را می‌توان به دو گونه تقسیم کرد؛ دست نخست پژوهش‌هایی هستند که مستقیماً با اهداف و ابزارهای پژوهش ما همسو هستند و دسته دوم، تحقیقاتی هستند که داستان «الحی اللاتینی» را مستقیماً، بررسی می‌کنند. مهم‌ترین کتابی که در چگونگی شرح بارزترین تجربه زیسته شخصی اصلی داستان، مساعد بود، کتاب فلسفه ملال اسونسن^{۱۲} است که به‌طور بنیادین به معرفی و مطالعه فلسفه ملال می‌پردازد. اگرچه این کتاب فلسفه شخصی خود نویسنده نیست، اما دیدگاه‌های متفکران غربی نظیر شوپنهاور^{۱۳}، کی یرکگارد^{۱۴}، پاسکال^{۱۵}، نیچه^{۱۶} و... مطرح می‌کند و در تبیین مفهوم و مصادیق ملال در پژوهش، کارگر است. همچنین می‌توان به پژوهش‌های مهمی در این زمینه اشاره کرد که از نشانه - معناشناسی به‌عنوان ابزاری برای تبیین معنا و تجربه زیسته اسفاده می‌کند از جمله: شعیری در مقاله «رابطه

نشانه‌شناسی با پدیدارشناسی»، (۱۳۸۶-ادب پژوهی)، جایگاه و نقش پدیدارشناسی را در تحول نشانه‌شناسی کلاسیک به نشانه - معناشناسی سیال و حسی - ادراکی بررسی می‌کند. نویسنده در تحلیل خود یک نمونه ادبی و سپس یک نمونه گفتمان بصری را واکاوی می‌کند. همچنین شعیری در «کتاب تجزیه و تحلیل نشانه - معناشناختی گفتمان» (۱۳۹۵-سمت) در فصل چهارم کتاب، نقش جسم را در ذیل عناصر دخیل در فرایند عاطفی، تبیین کرده است که ما از این قسمت برای تبیین و تطبیق فرضیه خویش بهره برده‌ایم. همچنین او بخش سوم کتاب «نشانه معناشناسی ادبیات» (۱۳۹۵-دانشگاه تربیت مدرس) را به نظام شوشی اختصاص داده و از کارکرد جسمانه‌ای متن در تولید معنا و شوش مبتنی بر رابطه حسی - ادراکی سخن به میان آورده است. همچنان او در مقاله (۱۳۹۸- فصلنامه زبان‌شناسی اجتماعی) مد را با مسئله حضوری فرایندی بررسی کرده است که با تن کنشگر آغاز می‌گردد. شفיעی و شعیری در مقاله «تحلیل و بررسی رابطه ساختار روایی و فرایند تولید ارزش در گفتمان/ مطالعه موردی: رساله الطیرهای فارسی و عربی» (۱۳۹۸- نقد و نظریه ادبی) به بررسی کنش‌هایی در این رسائل می‌پردازند که در خلق شوش و اتیک مؤثرند که با اتصال و انفصال از ابژه، دگردیسی سوژه به ابژه را نشان می‌دهند. سهرابی و شعیری در مقاله «بررسی تطبیقی روایت ادبی و موسیقی: رویکرد نشانه - معناشناختی/مطالعه موردی داستان کوتاه مارش الغروب یوسف ادریس» (۱۴۰۲- فصلنامه پژوهش‌های ادبیات تطبیقی) سه نوع حضور کنشی، تنشی و زیبایی‌شناختی را بررسی می‌کنند که هسته اصلی جریان معناسازی را حضور زیبایی‌شناختی معرفی می‌کنند. بهروز و طغیانی در مقاله «پدیدارشناسی عاطفه در ادبیات داستانی مقاومت با نگاهی بر رمان پل معلق» (۱۳۹۵- پژوهش‌نامه نقد ادبی و بلاغت)، احساسات و عواطف انسانی را در رمان پل معلق محمدرضا بایرامی با رویکرد پدیدارشناسانه تحلیل کرده‌اند. نویسندگان در این اثر، می‌کوشند تا لایه‌های معنا را در تجربه زیسته شخصیت اصلی داستان، یعنی نادر در شرایط مختلف مثل حس پوچی،

ترس و مرگ روشن براساس نظریه پدیدارشناسی تبیین کنند. آراین در مقاله «دگردیسی جسمانه‌ای سوژه از تن تا دگر تن در رمان دلک و حشرات دیگر اثر خسرو مانی» (۱۴۰۲-دوفصلنامه روایت‌شناسی) با نگاه نشانه - معناشناختی به بررسی دگردیسی ادبیات افغانستان می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه سوژه پست‌مدرنیسم با درگیری با تن دیگری به ادراک خود و دیگری می‌رسد و ثابت‌ناپذیری سوژه باعث تولید نظام معنایی غیربرنامه‌مدار می‌گردد. کنعانی در مقاله «از نظام جسمانه‌ای تا تعامل تطبیقی؛ نشانه‌شناسی تجربه در یک عاشقانه آرام نادر ابراهیمی» (۱۳۹۶-دوفصلنامه روایت‌شناسی) با رویکرد نشانه - معناشناسی به بررسی کنش‌ها و ارزش‌های بیرونی و تملکی پرداختند که جای خود را به ارزش‌های درونی، شوشی، لحظه‌ای، عاطفی و ادراکی - حسی می‌دهند، اما درخصوص پژوهش‌های انجام‌شده در داستان «الحی اللاتینی» می‌توان اشاره کرد به: مقاله «مشکله الاغتراب الاجتماعی فی المكان الضدّ قراءه فی روايه الحی اللاتینی» نوشته صدقی و حسینی (۱۳۸۹/ نشریه دراسات فی اللغة العربیة و آدابها)؛ نویسندگان در این پژوهش، به بررسی غرب‌زدگی و نمود آن در شخصیت اصلی داستان می‌پردازند و این پدیده را با فقدان هویت مترادف می‌سازند که شخصیت داستان در پی یافتن هویتش در چالش میان شرق و غرب در گذشته و حال به یک آینده مستحکم می‌رسد. به نظر می‌رسد این پژوهش غرب‌زدگی موجود در داستان را مقدمه‌ای، برای بازگشت به هویت عربی و شرقی معرفی می‌کند. همچنان، محمدی بایزیدی و همکاران در مقاله «بررسی مبانی وجودگرایی^{۱۷} براساس پوچی قهرمانان در رمان الحی اللاتینی سهیل ادیس»، (۱۳۹۵/ مجله زبان و ادبیات عربی) به توصیف وجوه مثبت و منفی مبانی وجودگرایی در شخصیت اصلی داستان و معشوقه او می‌پردازد. شاید بتوان گفت: وارد ساختن عباراتی نظیر «برداشت ناصحیح از مفهوم آزادی، تباهی و...» با اصل هدف مقاله که به توصیف و تحلیل متکی است در تضاد باشد چنانچه روش تحلیل روش اخلاقی نیست. همچنان، مقاله «کاربست نقد

جغرافیایی در خوانش دو رمان: سرانجام شری و *الحی اللاتینی*، (۱۳۹۸/ فصلنامه پژوهش‌های ادبیات تطبیقی)، نوشته نظری منظم و پرونده، به مطالعه جغرافیا و مکان در این دو داستان می‌پردازد و به تفاوت نگرش گابریل کولت و سهیل ادیس در توصیف شهر پاریس اشاره می‌کند. نویسندگان در این پژوهش به موضع‌گیری دو نویسنده به یک مکان واحد یعنی پاریس، پرداخته‌اند. گابریل کولت^{۱۸} به‌عنوان نویسنده بومی پاریس را مایوس‌دار و ادیس به‌عنوان نویسنده غیربومی، شیفته‌وار توصیف می‌کند.

مطابق بررسی، پژوهش‌های پیشین، به نظر می‌رسد، پدیدارشناسی^{۱۹} به‌عنوان رویکرد جدید در نشانه‌شناسی می‌تواند، مجال جدیدی برای کشف قلمروی معنا باشد؛ بنابراین، از طرفی، باتوجه به این که تاکنون، رمان «*الحی اللاتینی*» به لحاظ نشانه-معناشناختی تجربه زیسته، بررسی نشده است و از طرف دیگر، بیشتر پژوهش‌های انجام شده در این رمان به نتایج اخلاقی منجر می‌شود؛ بنابراین، پژوهش حاضر می‌کوشد تا خوانشی نشانه-معناشناختی از مهم‌ترین پدیدار زیسته شده در تجربه زیسته شخصیت اصلی داستان را براساس پدیدارشناسی تن‌مدار مرلوپونتی، ارائه کند.

۳. توضیح مفاهیم نظری

۳-۱. معنا، حادثه‌ای تنانه

عبور از نشانه‌شناسی کلاسیک و تحولات مربوط به آن مؤید این موضوع است که تولید و دریافت معنا، قالب‌پذیر نیست و در هیچ حصار نمی‌گنجد؛ بلکه همواره به دنبال یافتن قلمروهایی جدید برای خود است. یکی از این قلمروها تن است که «در دهه ۶۰م، به دلیل غلبه ساختارگرایی از حوزه مباحث نشانه‌شناسی، کنار گذاشته شده بود و در دهه ۸۰م، دوباره از جمله مباحث عمده نشانه‌شناسی می‌شود» (معین، ۱۳۹۴، ص. ۲۴). گرمس^{۲۰} و فونتنی^{۲۱} با نوشتن کتاب *نشانه-معناشناسی احساسات* «درک نسبی

جنبه وجودی نشانه-معناها را از طریق مسئله حسی - ادراکی مطرح می‌کنند. این مسئله نشان می‌دهد که نشانه - معناشناسی نوین برگرفته از پدیدارشناسی هوسرل است» (تقوی فردود، ۱۳۹۷، ص. ۳) از این رو، در قرن ۲۰م، مطالعات هوسرل در پدیدارشناسی، به نوبه خود مقدمه‌ای می‌شود برای راهی که توسط مرلوپونتی (۱۹۶۱-۱۹۰۸) ادامه پیدا می‌کند. مرلوپونتی نظریه‌پرداز پدیدارشناسی تن‌مندی ادراک، در جهان‌بودگی و یا همان تجربه زیسته را امری، بدنی، معرفی می‌کند. او معتقد است که تنها طریقه فهم جهان بدن است «این حرکت بدن است که خود را به سوی عین می‌کشانند و آن را قصدیت حرکتی می‌نامد» (رفیقی و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۱۶۷). از نظر او «از طریق تن است که من دیگری را می‌فهمم و همچنین از طریق تن است که من چیزها را می‌فهمم» (Mrleauponty.1962, p.161) و تن «مانند سایر ابژه‌های جهان نیست؛ بلکه افقی است برای تجربه‌های ما و همیشه با ما حاضر است و در عین لمس کردن، ملموس است و شبیه ابژه‌های خارجی که لمس می‌کند، نیست» (معروف محمد، ۲۰۰۷، ص. ۴۳). در واقع من در بدن خویش حاضر هستم و آن را را زیست می‌کنم و بدن چیزی است که جهان را با حضوری حساس، درک و تجربه می‌کند و نقش تولید معنا را برعهده می‌گیرد؛ بدن، گشوده و درگیر با جهان است و از طریق حرکت و ادراک، معنای اولیه اشیای جهان را می‌سازد. لذا «در ادراک کردن، ما چیزها را با تمام بدنمان دریافت می‌کنیم. ادراک جهان حاصل درهم‌تنیدگی همه حس‌های ما با هم و با جهان است» (خبازی و سبطی، ۱۳۹۵، ص. ۷۰). شعیری معتقد است که «واژه گرما از نظر مرلوپونتی هیچ اثری ایجاد نمی‌کند، اما دریافت تن از آن و حساسیت آن نسبت به این واژه است که گرما را معنادار می‌کند» (محمدزاده و معین، ۱۴۰۰، ص. ۲۷۷). در این حالت، به نظر می‌رسد که درک و تجربه حسی جهان با تنی حساس

(پدیدارشناسانه) صورت می‌گیرد و نقش ادراک و تولید معنا را برعهده دارد و ما را با حضوری مواجه می‌سازد که احساس، ادراک و تجربه زیستی او منشأ تولیدات زبانی قرار می‌گیرد.

بر این اساس بنیان‌های اصلی معنا را دریافت‌های حسی - ادراکی می‌سازند که با حضوری تن‌مدارانه و حساس، تجربه زیسته خود (در جهان‌بودگی از طریق بدن) را به زبان منتقل می‌سازند و با نوعی موضع‌گیری، گفتمان فردیت یافته‌ای را ایجاد می‌کنند. از این‌رو به نظر می‌رسد، پدیدارشناسی می‌تواند به‌عنوان ابزاری کیفی بنیان‌های شکل‌گیری معنا در یک تجربه و تجلی آن را در گفتمان آشکار سازد و فرصت خوانش‌های جدید را فراهم آورد.

۲-۳. کوگیتوی^{۲۲} بدنی و سیالیت معنا

مطالعات مرلوپونتی کیفیت و (من اندیشنده) را از محدوده استدلال محض و قوای عقلی دکارتی خارج ساخت و آن را صرفاً کوگیتوی احساسی قلمداد نکرد (آن‌گونه که هوسرل باور داشت) که نتیجه دریافت‌های منفعلانه حسی و منفصل است؛ بلکه بدن را شیوه در جهان بودن ما معرفی کرد که شکل دستیابی ما به جهان است. در واقع کوگیتوی بدنی او «چیزی است که نزدیک من است و من ابژه خارجی را با بدنم مشاهده می‌کنم و در ادراک نقش غالب و مسلط دارد» (خبازی و سبطی، ۱۳۹۵، صص. ۷۰-۷۹).

در مطالعات نشانه‌شناسی نیز به نظر می‌رسد خروج از نشانه‌شناسی ساخت‌گرا و دورشدن از کوگیتوی محض ذهنی در تولید معنا و نیز طرح بدن به‌عنوان مرکزی برای تولید و دریافت معنا، در تحولات معناپژوهی دخیل بوده است. نشانه‌شناسی نوین که

در تلاقی با پدیدارشناسی قرار می‌گیرد ما را مسئله شوش مواجه می‌سازد و نقصان گرمسی دیگر صرفاً ارزشی مادی نیست، بلکه می‌تواند، حضوری نیز باشد که در این حالت، این حضور شوشی «امری واحد، پایدار و یکسان نیست؛ چون در لحظه و مواجه شدن با وضعیت و موقعیت حسی در سوژه بیدار می‌شود» (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۹۵)؛ بنابراین در سیر گذار روایت کلاسیک به روایت مدرن، شوش و انفعالات درونی در کنار کنش، به‌عنوان شاخص اصلی مطالعات گرمس، ژاک فونتنی، هرمان برایت^{۲۳} و آن هونلت^{۲۴} مطرح می‌شود (بن ستینی، ۲۰۱۰، ص. ۷). در واقع عرصه معنا، تجربه زیسته شوش‌گری است که درگیر حضور است و دیگر «کنشگر چیزی را فتح نمی‌کند؛ بلکه در تعامل و تطابق و شاید هم‌آیی با پدیده‌ها قرار می‌گیرد و امکان اینکه که کنشگر در این هم‌آیی با هستی، ناکام بماند نیز هست» (شعیری، ۱۳۹۸، ص. ۳۱)؛ بنابراین نگاه پدیداری به نشانه‌ها یعنی «به‌جای مواجه‌شدن با صورتی از نشانه، در جست‌وجوی هستی و جنبه نشانه بودن» (شعیری و سهرابی، ۱۴۰۲، ص. ۱۶۷) که زمینه خروج از روابط صرف دوقطبی دال و مدلولی را فراهم می‌سازد و سیالیت فرایندی معنا جانشین نظام سیستمی معنایی می‌شود و منبع و مصدر معنا کوگیتوی جسمی درگیر با جهان است.

۳-۳. ملال: فقدان معنا

به نظر می‌رسد، ارائه تعریفی دقیق از پدیده ملال، مانند سایر پدیده‌های کیفی، نسبتاً دشوار و شاید غیرممکن است؛ این تجربه وجودی که همگان آن را تقریباً، در طول زندگی خود تجربه کرده‌اند، تاکنون اندیشمندان مختلفی چون: هایدیگر^{۲۵}، نیچه، شوپنهاور، پاسکال، روسو^{۲۶}، کانت^{۲۷} و... را به خود واداشته است. لارس اسوندسن در کتاب *فلسفه ملال*، تعریفی پدیدارشناختی از این مفهوم، ارائه می‌دهد و آن را به بیماری

بی‌خوابی تشبیه می‌کند که سبب می‌شود «فرد در تاریکی هویت خود را از دست بدهد و در چاهی به‌ظاهر بی‌پایان فرورود. او سعی می‌کند، بخواهد و شاید با تردید گامی نیز برمی‌دارد؛ ولی نمی‌تواند و درنهایت به برزخ میان خواب و بیداری می‌رسد» (اسوندسن، ۱۹۹۹، ص. ۸). هایدیگر در کتاب *مفاهیم بنیادین متافیزیک* سه نوع ملال را شناسایی می‌کند: نوع اول، ملالی است که از کش آمدن زمان، حاصل می‌شود؛ مثلاً، نگاه کردن به ساعت، انتظار زمان حرکت قطار، لحظه‌شماری برای پایان سخنرانی. ملال نوع دوم، زمانی اتفاق می‌افتد که نمی‌دانیم، چه چیزی ما را ملول ساخته است؛ چون هیچ چیز ملال‌انگیزی وجود ندارد. در نهایت ملال نوع سوم، لحظه رهاشدن در پوچی است و با اتحاد در افق زمان شکل می‌گیرد که هایدیگر آن را ملال عمیق می‌نامد.

همچنین، ملال رابطه مستقیمی با فقدان معنا دارد. نیچه مسئله معنا را مرتبط با انسان می‌داند، چراکه انسان در تمام چیزهایی که نیاز دارد و طلب می‌کند، معنایی را می‌جوید و از آنجایی که ماهیت زندگی مدرنیته بی‌قرارکننده است شخص را هر اندازه که بی‌اعتنا باشد نیز مشوش و ناآرام می‌سازد و به طرز اجتناب‌ناپذیری در وضعیت بحران‌های گوناگون قرار می‌دهد (کربلائی، ۱۴۰۰، ص. ۳۵). درنهایت، انسان برای فرار از زندگی تکراری و معنایی که دیگر فاقد خود شده به دنبال معنایی جدیدتر می‌رود. در جهان نشانه - معنایی، نشانه تنها و دورافتاده از معنا افتاده نیست و همواره در پی آن است و اگر معنایی فراخوانده نشود، به ملال می‌رسیم؛ به گونه‌ای که نشانه قادر نیست معنایی را هدف گیرد و این امر «نشانه این است که نیاز به معنا برآورده نشده است» (رمون، ۱۳۸۸، ص. ۲۶)؛ بنابراین در نظامی که نشانه‌ها در حرکتی فرایندی حرکتی را به سوی تولید معنا دنبال می‌کنند، اگر فقدان معنا رقم بخورد، این تهی‌شدگی معنا، ملال را می‌آفریند.

۴. بحث و تحلیل

۴-۱. خلاصه‌ای از طرح داستان

قهرمان داستان که در سرتاسر داستان نامی برای او مشاهده نمی‌کنیم، برای ادامه تحصیل با بورسیه تحصیلی که در اختیار دارد، لبنان را به دانشگاه سوربن فرانسه، با یک کشتی مسافرتی، ترک می‌کند و در منطقه «محلّه لاتینی» که بیشتر، پاتوق دانشجویان عرب‌زبان است، ساکن می‌شود. داستان از ... تشکیل شده است که در قسمت‌های ... حیرت و حس‌رهایی شخصیت اصلی را در فرانسه ملاحظه می‌کنیم و در بخش‌های فرار از تنهایی و عاشقانه‌های او با دختری فرانسوی به نام جانین و تفکر در مورد تفاوت‌های زن شرقی و غربی به چشم می‌خورد و قسمت‌های پایانی داستان ترک جانین با مداخله شدید و مستقیم مادر و بازگشت به وطن و اندیشه‌های ناسیونالیستی را می‌بینیم. این "او"ی داستان از همان ابتدای ترک وطن خود، تنهایی عمیقی را در خود احساس می‌کند و در فرانسه برای غلبه بر این حس به زنان زیادی رجوع می‌کند تا اینکه موفق می‌شود با دختری به نام جانین آشنا شود که پس از بازگشت به لبنان با توصیه مادرش معشوقه خود رها می‌کند. در پایان داستان شخصیت اصلی زمانی که نزد جانین باز می‌گردد او را ضعیف و گرسنه و در آستانه سقوط در انحرافات مختلف می‌باید و درخواست می‌کند که با او ازدواج کند که با مخالفت جانین، مواجهه می‌شود. صرف‌نظر از درون‌مایه کلی داستان، به نظر می‌رسد که روایت محل حیرت شخصیت اصلی داستان، چه در فرانسه و چه در لبنان است و ذهن مقایسه‌گر او، لحظه‌ای وی را تنها نمی‌گذارد.

۴-۲. عناصر تشکیل‌دهنده گفتمان عاطفی

اینک باتوجه به آنچه مطرح شد، می‌توان به بررسی عوامل دخیل در فرایند عاطفی گفتمان روایت «الحی اللاتینی» پرداخت که تجربه زیسته شخصیت اصلی داستان را

نشان می‌دهد. در این بخش، برای تبیین شوش ملال از عناصر زیر بهره می‌گیریم: نقش زمان، نقش آهنگ، نقش جسمار، صحنه‌پردازی، چشم‌انداز، کنش‌زایی و یا سکون.

۴-۲-۱. حرکت به سوی زمان

درون‌مایه اصلی داستان «الحی اللاتینی» بر مبنای یک حرکت صورت می‌گیرد؛ مهاجرت از لبنان به سمت پاریس که موجب شکل‌گیری وقایع داستان می‌شود. حرکت قهرمان داستان که در سرتاسر داستان، برای او نامی مشاهده نمی‌کنیم و - با ضمیر «هو/ او» می‌شناسیم - با فرار از مقصد زمان در گذشته به مبدأ آینده که با مکان در پیوند است، رقم می‌خورد. یعنی همه مبادلات در کفه زمان اتفاق می‌افتد، به صورت گریز از آن و یا استقبال آن؛ به این معنا که ارتباط دوسویه میان ادراک‌کننده زمان و خود زمان وجود دارد؛ یا زمان در حرکت، به سوی ادراک‌کننده می‌آید و یا ادراک‌کننده زمان، به سوی زمان حرکت می‌کند (سجودی، ۱۳۸۵، ص. ۴۹).

«إنه يريد أن ينسى حادثه وأصحابه، يضع فتيات عبّرَ حياته بغموض، ليبدأ من أول الطريق، إنساناً جديداً، يستلهم الحياة شخصية جديدة» (ادريس، ۱۹۵۳، ص. ۵).

ترجمه: «او می‌خواهد که فراموش کند: گذشته، دوستانش و چند دختری که گنگ در زندگی‌اش عبور کردند تا از نو انسانی تازه را شروع کند که الهام‌بخش زندگی شخصی تازه‌ای است».

مشاهده می‌کنیم که شخصیت او (هو) با تغییر دادن مکان (لبنان) به سوی زمان در حرکت است که در این حالت شخصیت داستان «به سمت زمان که در حکم یک مکان مفهوم‌سازی شده است در حرکت است» (سجودی، ۱۳۸۵، ص. ۴۹) و «زمان به محض اینکه به دنیای گفتمان راه می‌یابد به نحوی با مکان آمیخته می‌شود» (شعیری و سهرابی، ۱۴۰۲، ص. ۱۶۴) و او از ایستایی زمان در مکان، به ملال می‌رسد و برای گریز از ملال

حرکت را به سوی پاریس (تغییر مکان) شروع می‌کند. بنابراین، شوش‌گر دچار نوعی حیرت شده است و فرار را تنها راه حل موجود می‌داند، برای اینکه ارتباط خود را دوباره با معنا بازیابی کند.

«لا، ما أنت بالحالم، وقد آن لك أن تصدق عینیک. أوما تشعر باهتزاز الباخر، وهي تشق هذه الأمواج، مبتعدة بك عن الشاطيء، متجهة صوب تلك المدينة التي ما فتئت تمرّ فی خیالک، خیالاً غامضاً كأنه المستحيل؟» (ادریس، ۱۹۵۳، ص. ۵).

ترجمه: «نه تو خواب نیستی و الان زمان آن رسیده است که به چشمان خود مطمئن شوی. آیا تکانش کشتی را احساس نمی‌کنی، درحالی‌که امواج را می‌شکافد و تو را از ساحل دور می‌کند به‌سوی آن شهری که همیشه در خیالت می‌گذشت، خیالی مبهم‌گویی محال؟».

همان‌طور که ملاحظه می‌شود مشاهده‌گر شوشی، به سمت زمانی در حال حرکت است که آن‌قدر آن را در رؤیای خود پرورانده که نزدیک به «محال / المستحيل» شده است. افعال مؤثر موجود در متن بالا، نظیر خواستن، توانستن، دانستن و باورداشتن که خود نقش مستقیم در کنش ندارند (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۴۸)، در روند گریز از ملال مشارکت می‌کنند. درواقع شوش‌گر به دنبال زمانی دویده که به مکانی گره‌خورده است که رنگ محال را به خود گرفته است. همچنین نشانه‌هایی مثل تکان خوردن، شکافته شدن امواج و دور شدن او از لبنان به سمت فرانسه، همه ابژه‌هایی هستند که در ایجاد باور در شوش‌گری که دچار حیرت شده، سهم می‌شوند؛ آن‌قدر شهر پاریس خیال او را پرکرده است که فعل مؤثر دانستن به‌سختی در تعامل با باور داشتن قرار می‌گیرد و موجب سخت باوری در او می‌شود. نشانه‌های بیرونی، یعنی حرکت کشتی و شکافته شدن امواج حقایقی هستند که شوش‌گر می‌خواهد آن را باور کند؛ چرا که او را به زمانی می‌رسانند که مکان در آن جریان دارد و نشانه «قد آن لك / زمان آن فرارسیده»

موید رسیدن او به زمانی است که در برخورد نشانه‌های ذهنی همچون «خیالاً غامضاً» در تضاد قرار می‌گیرد و حالت عاطفی ناباوری را در او ایجاد می‌کند؛ بنابراین افعالی چون دانستن، یعنی دانستن رسیدن به پاریس، با اینکه حتمی است، اما در چالش با باور قرار می‌گیرد؛ گویی نشانه‌های ذهنی رسیدن به پاریس، قابلیت تحقق در دنیای خارج از ذهن را ندارد و حالتی از ناباوری را در شوش گر ایجاد می‌کند و این تجربه زیسته یعنی در جهان بودگی، لحظه بودن در کشتی و دورشدن از لبنان، نشانه‌های بدنی چون بهت و عدم باور را در او ایجاد می‌کند.

۴-۲-۲. آهنگ یکنواخت ملال

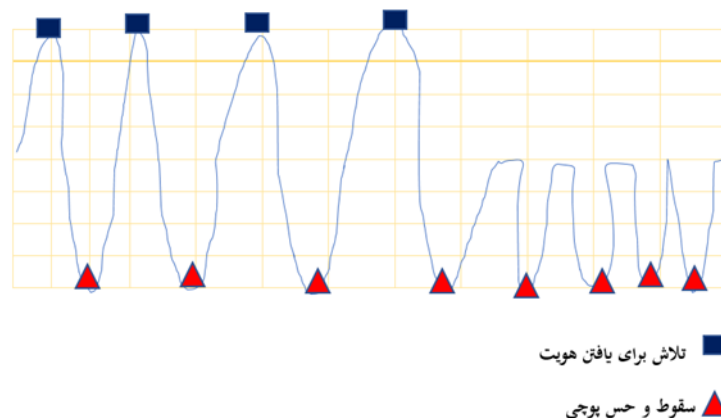
آهنگ یا ریتم^{۲۷}، چگونگی سیر حرکت در گفتمان است و زمانی، معیار سنجش، واقع می‌شود که بتوان میزان تأثیرگذاری آن را در جسم شوش گر ارزیابی کرد؛ مثلاً «هنگام مواجهه با آهنگ کند، احساس کندی کردن و در تعامل آهنگی تند، احساس تند و برانگیختگی کردن» (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۵۳). در داستان *الحی اللاتینی*، پس رسیدن شوش گر به پاریس، زنگ یکنواختی و ملال به صدا در می‌آید؛ گویی زمان حال آن قدر بسط پیدا می‌کند که به وضوحی کورکننده می‌رسد. بسط زمان را که ملال نتیجه آن است می‌توان در توصیفات متوالی از پوچی و تکرار برخی نشانه‌ها چون: هیچ ملاحظه کرد که جسم را دچار تأثیرپذیری می‌کند و به این ترتیب آگاهی متجسد و بدنمندانه از اشیای بیرونی رقم می‌خورد.

«كان يستيقظ أحياناً على نفسه، يعي هويته، فيحاول أن يقوم ذاته في حساب الشخصية الفردية، ولكن يعجزه، آخر الأمر، أن يرسم لنفسه صورة متميزة الأبعاد، واضحة المعالم، كان يتمثله شيئاً فارغاً يعوزه الامتلاء والكثافة صدفةً جوفاءً ملقاةً على رمل الشاطئ، عوداً فارغاً من القش تتقاذفه، بلا هوادة، مياه نهر الصاخب. وكان إذا حاول، في فترة وعيه تلك، أن يضع لنفسه في موضعها في

حياة مجتمعة، تفاهم شعوره بالفاهة والفراغ: شيء لاقيمة له، بل لا شيء» (ادريس، ۱۹۵۳، ص. ۵).

ترجمه: «نسبت به خودش آگاهی می‌یافت و به هویتش هشیار می‌شد؛ می‌کوشید به استقلال فردی خود قوام بخشد؛ اما سرانجام، ناتوان می‌شد تا برای خود تصویری ترسیم کند تا ابعاد آن متمایز و خصوصیاتش، پیدا باشد. شبیه چیزی تهی بود که نیازمند پرشدن و تراکم بود. مثل صدفی توخالی افتاده بر شنزار ساحل، چوبی پوچ و توخالی و خشک که آب رود خروشان، او را بی‌رحمانه پرتاب می‌کردند و هنگامی که می‌کوشید تا جایگاه خود در زندگی آگاهی یابد، احساس هیچ و پوچی وجودش را فرامی‌گرفت: چیزی بی‌ارزش؛ بلکه هیچ چیز».

در گفته بالا در می‌یابیم که آهنگ سیر شوش‌گر برای یافتن هویت، کند و در نمودی مستمر ظاهر می‌شود. چرخه تکرار آهنگ کند، نوعی رخوت و ملال را در او پدید می‌آورد. در این لحظه ایستایی زمان یا فشردگی زمان اتفاق می‌افتد؛ چراکه شوش‌گر «برای هر آنچه در حال موجود است، زمان‌بندی خود را از کار انداخته و خود را محدود به حال می‌کند. در نتیجه آینده و گذشته بسته شده و او اسیر یک لحظه زمان می‌شود» (شاه‌مرادی، ۱۳۹۸، ص. ۵۸). می‌توان اثرات عاطفی آهنگ کند و مستمر ایجادشده در تجربه زیسته شوش‌گر را در نمودار ۱ دریافت.

نمودار ۱: یکنواختی آهنگ حرکت شوش گر

درواقع، هر بار که شوش گر می‌کوشد تا برای زندگی خود معنایی بیابد، دچار یک سقوط در آهنگ حرکت می‌شود و پس از افتان و خیزان‌های متعدد دچار یکنواختی در سیر حرکت، یعنی سقوط، می‌شود و این یکنواختی نوعی هیچ بودن و پوچی را در او رقم می‌زند و از مجموع این حس، پایداری و ثبوت در رهاشدن در پوچی، ملال تولید می‌شود. شوش گر دچار نوعی بی‌پناهی و بی‌دایگی می‌گردد که به هر سو که می‌گریزد نه تنها پایه‌ای برای معنا نمی‌یابد؛ بلکه لنگرگاه‌های معنا را هر آن در حال فرو ریزی و انحلال می‌یابد.

۳-۲-۴. جسمانگی ملال

عواطفی را که در تجربه زیسته شده شخصیت «او» در رمان ملاحظه می‌کنیم، شیوه‌های متعددی برای بروز، به خود اختصاص می‌دهند که یکی از این شیوه‌ها، بیان جسمی است که می‌توان آن را جانشینی برای کلام دانست. درواقع گاهی واکنش‌های جسمی،

تبدیل به نوعی از گفتمان می‌شوند و مخاطب را بی‌نیاز از شنیدن می‌کنند. در این حالت، می‌توان از نمایه‌های جسمی صحبت کرد که جانشین کلام شده‌اند (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۵۷). مثلاً نمایه‌هایی چون: از جاپریدن، لرزیدن، رنگ پریدگی، گرد شدن چشم‌ها و مبهوت ماندن، می‌توانند، گفتمان ترس را به مخاطب منتقل سازند بی آن‌که شوش‌گر، خود سخنی به زبان بیاورد، مبنی بر این‌که من ترسیده‌ام. قهرمان داستان، در بسیاری مواقع برای بیان احساسات و عواطف خود، به تقابل لحظه‌ارزشی بین کشور خود لبنان و کشور فرانسه می‌پردازد. مثلاً زمانی‌که شوش‌گر می‌خواهد از شرایط زیستن و تقابل ارتباط میان زن و مرد صحبت کند، از نشانه‌های جسمی - ادراکی مختلفی استفاده می‌کند که قسمتی از آن‌ها را ذکر می‌کنیم:

«فتیات بلدک الواتی جعلت منهن التقالید ارواحاً مذعورة بشیح الرجل، ثم نشأت فی نفس الرجل عقدة بأنّه یخیف المرأة، ثم أصبح بدوره یخاف المرأة و انشقت الهوة بینهما، وعمقت وعمقت و کانت تمتلیء کل یوم برکام جدید من أحاسیس الکبت والحرمان و الخوف» (ادریس، ۱۹۵۳، ص. ۴۹).
ترجمه: «سنت‌ها باعث شده، دختران سرزمینت روح‌هایی شوند که از سایه مرد می‌ترسند و باعث شده که عقده‌ای در نفس مرد پدید آید که زن را می‌ترساند. او نیز در جای خود از زن می‌ترسد و شکاف و فاصله میان آن دو ایجاد می‌شود و عمیق و عمیق می‌شود و روزبه‌روز با انباشت احساساتی چون سرکوب و محرومیت و ترس پر می‌شود».

باید گفت: آنچه در بحث بروز جسمانی عواطف مهم است، این است که این عواطف باید توسط جسم شوش‌گر حس بشود (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۵۷)، و این همان چیزی است در گفتمان بالا مشهود است. عواطفی چون حس محرومیت و سرکوب‌شدگی و ترس نتیجه برخورد دو روح ملول جنس زن و مرد با یکدیگر است که هرکدام از دیگری می‌ترسند و هربار که این نمایه‌های جسمی در تلاقی با یکدیگر

قرار می‌گیرند، سرتاسر جسم آن دو را در می‌نوردد و ترس کل جسم آن‌ها را فرار می‌گیرد. به این ترتیب بدن «تأثیر می‌گیرد و می‌پذیرد تا هم لمس کند و هم ملموس باشد» (معروف محمد، ۲۰۰۱، ص. ۳۹). در اینجا شوشِ ملال از جسم دیگری، تولید و ساطع می‌شود؛ یعنی از چیزی ملول می‌شوند و خاصیت سرایت‌پذیری شوشِ ملال باعث گسترش و عمق لحظه به لحظه آن می‌گردد.

در این‌جا دیگر کش آمدن زمان و یا کشتن آن برای تولید ملال، مطرح نیست، بلکه پذیرش چیزی ناپذیرفتنی است موجب ایجاد ملال می‌گردد. نشانه ترس که چندین بار تکرار شده، نمایه جسمی است که تمام وجود زن و مرد شرقی - عربی را فراگرفته و حضور یکی را برای دیگری ملال‌انگیز می‌کند؛ به طوری که با هر بار، تکرار و برخورد دو روح ملول ترسان، شکاف ملال، عمیق و عمیق‌تر می‌شود. در واقع، در گفتمان فوق تصویر دو روح ملول را از زاویه دید شخصیت اصلی داستان ملاحظه می‌کنیم که آگاهی به این تجربه زیسته؛ یعنی ترس ملال‌انگیز، متجسم و یا جسمی به تصویر کشیده شده است؛ به طوری که، چشمان گریزان، با هر تلاقی با یکدیگر، همانند، فنری، هربار فشرده‌تر، از یکدیگر می‌گریزند و فرار از فرار نمایه ترس، حیرت و استفهامی سنت‌های جامعه آن را به سکوتی اجباری فرامی‌خواند و ملال را بر جسم زن و مرد سنگین‌تر می‌کند.

۴-۲-۴. صحنه‌های ملال

عواطف زیست‌شده در ملال، علاوه بر بروز جسمی می‌توانند دارای صحنه‌ای باشند که موجب ظهور احساسات شوش‌گر، می‌شود. در واقع قائل شدن به چهارچوب صحنه‌ای در گفتمان؛ یعنی بروز عواطف را با قالب‌های زمانی و مکانی و عوامل بشری و

غیربشری مرتبط ساختن (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۵۹). مثلاً صحنه خواهش و التماس می‌تواند نمایه‌های بشری، همچون زانو زدن، دستان قفل شده به یکدیگر و حتی گرفتن لباس شخصی که به او خواهش می‌شود را داشته باشد که در تولید نمایه التماس دخیل هستند.

«ولکن لماذا قدم إلى باريس في الحق؟ أفراراً من... الخطيئة نفسها. أخرس هذا الفضول! حسبك هذا. أتيت فلا تسل لم أتيت. عش قليلاً دون ما تفكير و تدبير. عش بوهيمياً. لعلك تدرک فيما بعدالسبب العميق لمجئتيك، ربما تدرک ذلك إذ تعود إلى بلادك. ولكن ذلك يعجزني. إنني لأسطيع. إنَّ أغلالاً ثقيلة تربطني به، ذلك الماضي، وتلك الأجواء. وستتعذب لتلقى دونها حجاباً يسترها. ينبغي أن تتعذب، أن تصهرک المحن إذا شئت أن يكون لحياتک هذا الجديده معنى...» (ادريس، ۱۹۵۳، ص. ۱۰).

ترجمه: «اما واقعاً برای چه به پاریس آمده است؟ آیا برای فرار از... خود درمانده‌اش. خفه کن این {صدای} فضول را. آمدی پس سؤال نکن. بدون فکر و ذکر زندگی کن. کولی وار زندگی کن. شاید بعداً علت عمیق آمدنت را فهمیدی. شاید زمانی آن را فهمیدی که به کشورت برگردی. اما این توان من را می‌گیرد. من نمی‌توانم. زنجیرهای سنگینی که من را به گذشته می‌بندند، آن گذشته آن حال و هوا. عذاب خواهی کشید تا این حجابی که آن را پوشانده کنار بزنی. بهتر است که عذاب بکشی و آستن مشکلات شوی اگر می‌خواهی که این زندگی تازه‌ات معنایی داشته باشد.»

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، شوش‌گر رابطه پدیداری با جهان یا مدینه فاضله خود یعنی پاریس برقرار می‌کند که در نتیجه، برخورد دو جهان را می‌بینیم، یعنی دنیای ذهنی و دنیای بیرونی. او برای گریز از ملال و شکستن آن، رنج و عذاب را، راه‌حلی مناسب می‌شمارد تا به معنایی جدید در زندگی‌اش برسد. در واقع در این لحظات، شوش‌گر می‌کوشد، خود را به حال خود رها کند و در بستر زمان ایستا، خودش را

برای بودن در مدینه فاضله رها می‌کند؛ اما غل و زنجیرهای زمان گذشته، مدام او را به سمت خود می‌کشد. در نتیجه، شوش گر برای بودن در زمان حال، خودش را از زمان گذشته تهی می‌کند، صدای درونی را خاموش می‌کند، در این لحظات زمان از خود او نشئت می‌گیرد و مانند ساعت کوکی، خودش زمان را زمان‌بندی می‌کند. به نظر می‌رسد، شاید رنج و عذاب کشیدن صحنه‌ای عاطفی باشد که در پیشینه فرهنگی شرق یکی از راه‌های معنابخش به زندگی است که شوش گر به آن برای رسیدن به معنا و ترک ملال، اشاره می‌کند.

طرح‌واره ۱: چرخه ملال

اما دیری نمی‌پاید که تمام راه‌حل‌ها شرقی و غربی تکراری می‌شود و حتی پاریس نیز کم‌کم احساس ملال را در او رقم می‌زند، صدای درونی و افکار او کم‌کم بیدار می‌شوند و به این ترتیب، دوباره ملال زنده می‌شود و او را با واقعیت، یعنی ملال‌انگیز بودن حتی مدینه فاضله نیز، مواجه می‌کند. در واقع خود یافتن جدیدها و تعقیب آن‌ها نیز به نوبه خود تکراری می‌شود و باز ملال‌انگیز می‌شود و چرخه ملال از گردش باز نمی‌ایستد.

۴-۲-۵. دورنمای ملال

یکی دیگر از زمینه اصلی بروز عواطف در گفتمان، موضع‌گیری شوش گر است. یعنی حتماً باید شخصی نسبت به چیزی موضع‌گیری و زاویه دید خاصی از خود بروز دهد

تا احساسات بتواند بروز یابد (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۶۲). برای مثال زمانی که می‌گوییم که او به پاریس رفت؛ هیچ خبری از بروز احساسات نیست. ولی زمانی که نویسنده داستان می‌گوید پاریس به چشمش تیرو تار شد، اینجا ما با موضع‌گیری مواجه هستیم. یعنی این به چشمش تیره‌وتار شدن، موضع‌گیری و زاویه دید راوی را به ما می‌رساند که هجوم ملال در پاریس نیز، بالاخره گریبان او را گرفت. در قسمت‌های مختلف این داستان ما موضع‌گیری‌های متعددی، مواجه می‌شویم که شوش‌گر تضاد و حتی جدال پاریس با لبنان، زن شرقی را با غربی، احساس می‌کند و در قالب‌های گفت‌وگوهای ذهنی و یا گپ‌زدن با دوستانش، آن را مطرح می‌کند. گفت‌وگوی ذهنی زیر موضع‌گیری و زاویه دید شوش‌گر را هنگامی که از پاریس برمی‌گردد و با دختر اقوام خود به گفت‌وگو می‌نشیند نشان می‌دهد:

والتقت أعينهما إذ أحسَّ كلَّ منهما بأنَّه يقاطع الآخر. ثم رأها تتراجع فجأة وفي عينيها أثر من خوف، كأنما شعرت بأنَّها قريبة إليه قريباً لم تكن تقدره. ولا يدري أيَّ عالم انفتح له في هذه الخطوات المتراجعة: لقد رأى الفتاة الشرقية، العربية، تتراجع أمام الشاب، أيَّ شاب، عربياً كان أم أجنبياً، أمام الرجل، وعيناها طافحتان بالخوف منه، رواسب من الخوف تجمعت أجيالاً في هذه الخطوة. (ادريس، ۱۹۵۳، ص. ۱۹۶).

ترجمه: و با یک‌دیگر چشم در چشم شدند به‌گونه‌ای هر کدام از آن‌ها حس می‌کردند که نگاه یکی، نگاه دیگری را قطع می‌کند. سپس دید که نگاهش برگشت ناگهان و در چشمانش اثری از ترس بود، گویا که حس کرد که او بسیار به او نزدیک است، به میزانی که پیش‌بینی نمی‌کرد. نمی‌دانست که چه جهانی در این گام‌های عقب‌نشینی شده به رویش باز شده است: دختر شرقی عربی را دید که از مقابل جوان، هر جوانی، عرب یا بیگانه، از مقابل مرد، عقب‌نشینی می‌کند و از چشمانش ترس می‌بارد و رسوب‌های ترس نسل‌ها در این گام‌ها جمع شده است.

فضای گفتمان بالا، جهت‌گیری شوش‌گری را نشان می‌دهد که تجربه زیسته خود را در مواجهه با دختری که شرقی و عربی است، مطرح می‌کند. این موضع‌گیری با نشانه‌هایی چون چشمانی گریزان و هراسان از نگاه‌کردن به جنس مخالف، گام‌های مردد، بیان شده است. دیدگاه موضع‌دار، شوش‌گر به شیوه مرد و زن بودن زن و مرد در مواجهه با یکدیگر در جامعه شرقی - عربی، رسوب‌های تهنشین‌شده ترس نسل‌ها در چشم‌های زن عربی - شرقی، فضای گفتمان را احساسی و عاطفی کرده است، چراکه این انباشت ترس‌ها، لحظه‌های ملال‌انگیز را خلق می‌کند. از چشم‌انداز و زاویه دید اصلی داستان یعنی او، ترس موجود در زنان شرقی - عربی ترس عادی نیست، بلکه انباشتی است از نسل‌های گذشته که نتیجه کنش‌ها و یا ادامه و استمرار آن است. درواقع دیدگاه، موضع‌گیرانه شوش‌گر، محصول بازگشت او از پاریس به لبنان است و جنبه‌گیری و زاویه دید او با تغییر در مکان محقق شده است؛ از این رو شاید اگر مهاجرتی به پاریس صورت نمی‌گرفت، موضع‌گیری تولید و یا تعمیق نمی‌شد؛ بنابراین دیدگاه موضع‌دار، به نحوه برخورد زن شرقی - عربی با مرد شرقی - عربی با نشانه‌هایی چون ترس از برقراری ارتباط که با دزدیدن نگاه از یکدیگر، گام‌های مردد، تبیین شده است، تماماً گفتمان‌هایی بدنی است که تجربه زیسته شده هراس را نشانه می‌رود و این عواطف قابلیت این را دارند که «طرف دیگر می‌تواند، این عواطف جسم‌مند را مشاهده، بررسی، پذیرش و رد کند» (ملیژه، ۲۰۱۶-۲۰۱۵، ص. ۱۰۴).

۴-۲-۶. ملال کنش‌زا یا سکون ساز

مطابق آنچه گفته شد، ملال یکی از ویژگی‌های تفکیک‌ناپذیر معناست برای هر کسی می‌تواند طلایه‌دار کنش و یا سکون گردد. درواقع هرگاه فرایند عاطفی موجب بروز و

آغاز فرایند عاطفی دیگری شود آن را گونه‌کنش‌زا می‌گوییم و در صورتی که موجب توقف خود و سرکوب بروز کنش شود، در این حالت با نوعی سکون مواجه می‌شویم. (شعیری، ۱۳۹۵، ص. ۱۶۵). ملال نیز دو روی تفکیک‌ناپذیر دارد یا موجب کنش می‌شود و یا صاحب خود را درحصاری گریزناپذیر قرار می‌دهد که امکان هر کنشی را از شخص می‌گیرد و فرد ملول می‌گردد. در ابتدای داستان ما با شوش‌گری مواجه هستیم که در دایره شوش ملال گرفتار شده و ملال تولید هیچ می‌کند و هیچ دوباره سرآغاز هیچ و پوچی است؛ این درحالی است که در انتهای داستان همان نشانه‌ها را نویسنده ذکر می‌کند، اما با اختلاف این مطلب که این بار ملال نوید کنش را می‌دهد:

«لا، ما أنت بالحالم، وقد آن لك أن تصدق عینیک. أو ما تشعرباهتزاز الباخرة، وهي تشق هذه الأمواج، مبتعدة بك عن الشاطيء، متجهة صوب تلك المدينة التي ما فتئت تمرّ فی خیالک، خیالاً غامضاً كأنه المستحيل؟» (ادریس، ۱۹۵۳، ص. ۵).

ترجمه: «نه تو خواب نیستی و الان زمان آن رسیده است که به چشمان خود مطمئن شوی. آیا تکانش کشتی را احساس نمی‌کنی، درحالی که امواج را می‌شکافد و تو را از ساحل دور می‌کند به سوی آن شهری که همیشه در خیالت می‌گذشت، خیالی مبهم گویی محال؟».

لا ما أنت بالحالم، وقد آن لك أن تصدق عینیک. أو ما تشعرباهتزاز الباخرة، وهي تشق هذه الأمواج، مبتعدة بك عن الشاطيء، متجهة صوب عاصمة بلادک (ادریس، ۱۹۵۳، ص. ۲۶۳).

ترجمه: «نه تو خواب نیستی و الان زمان آن رسیده است که به چشمان خود مطمئن شوی. آیا تکانش کشتی را احساس نمی‌کنی، درحالی که امواج را می‌شکافد و تو را از ساحل دور می‌کند به سوی پایتخت کشورت».

نویسنده روایت خود را به قسمت‌های تقسیم کرده که ابتدای آن را تمهید و پایان آن را خاتمه نام‌گذاری کرده است. در تمهید نشانه‌های قسمت الف و در خاتمه

نشانه‌های قسمت ب را می‌بینیم که عیناً تکرار شده است. بنابراین گویا این حالت رؤیا و ناباوری، دور شدن از ساحل، تکان خوردن کشتی، همچنان تغییری نداشته است. در نتیجه ملال هم در مقدمه و هم در خاتمه وجود دارد، اما به نظر آن‌چه که تغییر یافته توقف و یا زایش ملال است. یعنی در مقدمه روایت ما با شوش‌گری مواجه‌ایم که از ملال به آرمان‌شهر رؤیایی خود یعنی پاریس فرار می‌کند، اما بعد از مدتی با این سؤال هستی‌شناسانه مواجه می‌شود که اگر آرمان‌شهر مورد نظر ملال‌آور بود چه؟ از این رو، باز به سرزمین خود برمی‌گردد با این تفاوت که این بار آماده کنش‌های جدید می‌شود به طوری که در آخرین سطر داستان می‌خوانیم:

وتناول ذراع أمه وأعادت عليه أمه السؤال: لقد انتهينا الآن إذن يا بني، أليس كذلك؟ فأجابها من غير أن ينظر إليها: بل الآن نبدأ يا أمي... (ادریس، ۱۹۵۳، ص. ۲۶۴).

مادرش او را در آغوش گرفت و او سؤالش را تکرار کرد: پس تمام شد همه چیز پسر، این‌طور نیست؟ او بدون اینکه به مادرش نگاه کند، پاسخ داد: بلکه الان شروع می‌کنیم ...

سؤال مادر از فرزند خود از نوع معرفت‌شناسانه است از فرزندى که دنیا برایش ملال‌انگیز بود و در شرایط فقدان معنا به دنبال معنا است و همان‌طور که ملاحظه می‌شود شوش ملال باعث شروع و کنش می‌شود و شاید بتوان مطابق نشانه‌های پایانی این روایت، گفت: در شرایطی که معنای کلی در زندگی شوش‌گر تمام شده بود، او با تغیر محیط و بازگشت دوباره به محیط اولیه، معنا رو دوباره بازسازی کرده است و تمام حس ملال موجود در او، مقدمه‌ای برای شروع کنش در او می‌گردد. بنابراین جنس ملال در پایان این روایت زایا و کنشی است، چراکه شوش مقدمه‌ای برای کنش

می‌گردد، اگرچه طریقه گریز از ملال به دلیل از بین رفتن معنای کلی در زندگی مدرن امروز، جعل معنای اصلی است.

بنابراین مطابق نشانه‌های عینی و تکراری ذکرشده در آغاز و در پایان روایت، شاید بتوان گفت: شوش‌گر برای گریز از ملال، معنای جدیدی خلق نمی‌کند، چراکه در سیر روایت اتفاق شگفت‌انگیز مطابق رمان‌های کلاسیک که حالت اولیه را به حالت ثانویه تغییر می‌دهد نمی‌بینیم؛ یعنی هیچ فتحی در دنیای بیرون وجود ندارد و تنها کار شوش‌گر فتح جهان درونی خود در مواجهه با چالش‌های هستی‌شناسانه و فرهنگی و محیطی است (شعیری، ۱۳۸۵، ص. ۳۱)، که در تقابل با جهان لبنانی و جهان پارسی وجود دارد. بنابراین شاید نشانه‌های یکسان آغاز و پایان روایت، مؤید این مطلب است که معنای کلی یکسان است و در نتیجه ملال‌انگیز می‌شود و راه گریز شوش‌گر از ملال، جعل معنا در جهان درونی است که با جابه‌جایی در جهان بیرونی، اتفاق می‌افتد. ملال از آغاز تا پایان با او همراه است، گاهی کنش‌زاست و گاهی موجب سرکوب کنش و باقی ماندن او در حالت شوشی و انفعالی می‌شود. و بی‌نام بودن شخصیت اصلی داستان می‌تواند ناشی از این است که او در مواجهه با جهان هستی هر لحظه در حال شدن است و از آنجا که مداوم بدنبال معناست مانند خود معنا توقف‌ناپذیر و حصارگریز است و از این رو نمی‌توان برای او نامی معین کرد.

۵. نتیجه

نتیجه این پژوهش، نشان می‌دهد که شخصیت اصلی داستان، همواره می‌گریزد، از وطن فرار می‌کند به امید آن‌که به آرمان‌شهر خود برسد تا آرام بگیرد، اما از آن‌جا نیز خسته می‌شود و این بار از آرمان‌شهر خود می‌گریزد و دلتنگ وطن اصلی خود می‌شود. برای

شخصیت اصلی داستان، گویی، تمام معناهای حال و گذشته تمام شده‌اند و نشانه‌های مقدمه روایت که حاکی از لحظات مهاجرت او به پاریس است، با نشانه‌های خاتمه روایت که لحظات بازگشت او را به لبنان نشان می‌دهند، یکسان، برابر و عیناً تکرار شده است. در واقع ارتباط او با معنا قطع شده و پس از آن، ارتباط او با خودش نیز قطع می‌شود و وقتی ارتباطش با خود قطع می‌گردد، برایش نامی در داستان نمی‌یابیم. او دچار پوچ‌گرایی نشده است؛ تنها از درک رابطه خود با جهان و معنا عاجز شده است و در تلاش است تا این عجز را با فرار از مکان که زمان را در خود محبوس داشته است، التیام بخشد، اما او از فرار، هم فرار می‌کند. شاید بتوان گفت، بارزترین تجربه زیسته شخصیت اصلی داستان، ملال است و مهم‌ترین شوشی که همواره او را همراهی می‌کند، ملول شدن است. شخصیت اصلی داستان با تقلا و تلاش‌هایی که به صورت افتان و خیزان‌هایی است، می‌کوشد تا از این ملال‌رهایی یابد، اما با وجود موفقیت‌های گذرا و کوتاه‌مدت، دوباره، ملول می‌شود و ملال ضخیم‌تر از قبل در حافظه بدنی او ثبت می‌شود؛ بنابراین ما در این داستان بیش‌از آن‌که شاهد تغییر چشم‌گیر وضعیتی به وضعیت دیگر باشیم، شاهد شوش و شوش‌گری هستیم که در گودال انفعال گرفتار است و تلاش‌های مقطعی او گودال را برایش عمیق و شاید تبدیل به چاهی ملال‌انگیز می‌کند. تجربه زیسته شوش‌گر ملول در جسم، آهنگ حرکت، کنش‌های موقتی و لحظه‌ای، زمان‌بندی از کار افتاده و صحنه‌های اجتماعی - فرهنگی او قابل ملاحظه است که او را در وضعیتی انفعالی، ملول و حیرت قرار می‌دهد. به نظر می‌رسد، این عدم ثبات و جزمیت، حاصل از پوچ‌انگاری محض نیست، بلکه حاصل اندیشیدن به دو مکان و زمان متضاد، یعنی غرب و شرق است و رسیدن به نقطه استفهام و حیرتی که کدام‌یک بر دیگری برتری دارد و چرا؟ سؤال وحیرتی که شاید بسیاری از افراد جوامع

شرقی را به خود واداشته است. شوش‌گر برای سؤالات خود و برای خاموش کردن ملال، مهاجرت بر می‌گزیند؛ حال آن‌که ملال درونی است و آنچه دچار ملال شده، جسم اوست و جسم ملول با تغییر مکان، التیام لحظه‌ای را تجربه کند؛ اما همین که زمان به مکان رخنه می‌کند، ملال بیدار می‌شود؛ بنابراین شخصیت اصلی داستان با فتح جهان بیرونی و تغییر آن، در فتح جهان درونی عاجز می‌ماند. به نظر می‌رسد عجز در فتح جهان درونی و بیدار شدن ملال او را به فرار از خود، از گذشته و از حال فرا می‌خواند؛ در فضایی که ارتباط معنایی نشانه‌ها قطع شده و نشانه‌ها عیناً تکرار می‌شوند و اگر معنا خلق می‌شود، تنها، رونوشتی از معناهای گذشته است که جعلی و تکراری است.

پی‌نوشت‌ها

1. semiotics
2. actor
3. body
4. object
5. structuralism
6. Husserl
7. Merleau-Ponty
8. nationalism
9. emotional
10. lived experience
11. Boredom
12. Svendsen
13. Schopenhauer
14. Kierkegaard
15. Pascal
16. Nietzsche
17. existentialism
18. Gabriel Collette

19. phenomenology
20. Greimas
21. Fontanille
22. cogito
23. Hermann Breith
24. Henault Anne
25. Martin Heidegger
26. Rousseau
27. Kant

منابع

- اسونسن، ل. (۱۹۹۹). *فلسفه ملال*. ترجمه ا. خاکباز. تهران: نشر نو.
- تقوی فردودی، ز. (۱۳۹۷). پدیدارشناسی حضور و نقش‌گونه‌های حسی - ادراکی در ادراک ابژه: بررسی نشانه معناشناختی داستانی از آبی ژان میشل مولوپو. *جستارهای زبانی*، ۹(۴)، ۲۷۲-۲۹۴.
- خبازی، م.، و سبطی، ص. (۱۳۹۵). بدنمندی در پدیدارشناسی هوسرل، مرلوپونتی و لویاس. *حکمت و فلسفه*، ۱۲(۳)، ۹۸-۷۵.
- رفیقی، س.، اصغری، م.، و همکاران (۱۳۹۷). رویکرد انتقادی مرلوپونتی به قصدیت هوسرل. *حکمت و فلسفه*، ۱۸(۳۴)، ۱۵۸-۱۷۸.
- رمون، د. (۱۳۸۸). *شوینهاور*. ترجمه ب. شمسینی. ققنوس: تهران
- سجودی، ف. (۱۳۸۵). نشانه‌شناسی زمان و گذر زمان بررسی تطبیقی آثار کلامی و تصویری. *پژوهشنامه فرهنگستان هنر*، ۱، ۴۶-۶۴.
- سهیل، ا. (۲۰۰۶). *لحی اللاتینی*. بیروت: دار الآداب.
- سهرابی، ن.، و شعیری، ح. ر. (۱۴۰۲). بررسی تطبیقی روایت ادبی و موسیقی: رویکرد نشانه - معناشناختی / مطالعه موردی داستان کوتاه مارش الغروب یوسف ادريس. *پژوهش‌های ادبیات تطبیقی*، ۳(۱۱)، ۱۴۹-۱۸۶.

شعیری، ح.ر. (۱۳۹۵). تجزیه و تحلیل نشانه -معناشناختی گفتمان. تهران: سمت.
 علی‌مرادی، ب. (۱۴۰۲). حرکت از هیچ به سمت خویش: در آملدی بر توضیح تن‌یافتگی:
<https://tanravanfarhang.ir> دوشنبه ۱۴۰۲/۱۲/۱۲.

کربلائی، ز. (۱۴۰۰). بازتاب اندیشه ملال در نقاشی معاصر ایران با نگاهی به آثار دهه ۸۰ شمسی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده هنر و معماری. تهران: دانشگاه تربیت مدرس.

گرماس، آ. ژ. (۱۹۸۷). نقصان معنا. ترجمه و شرح ح. ر. شعیری (۱۳۹۸). تهران: علم.
 محمدزاده، م.، و معین، م.ب. (۱۴۰۰). نشانه-معناشناسی گفتمانی تن‌نگاشته‌های ایران.
 جستارهای زیبایی، ۱۲(۴)، ۲۶۵-۳۰۴.

معروف محمد، آ. (۲۰۰۷). قصدیه الجسد عند میرلوبونتی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد فلسفه.
 دانشکده ادبیات و علوم انسانی. سوریه: جامعه تشرین.

ملیژه، ع. ا. (۲۰۱۵-۲۰۱۶). سیمیائیة الأهواء فی روایة ۲۰۱۴ حکایة العربیة الأخریر لواسینی
 الأعرج. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه زبان‌ها و ادبیات. الجزائر: دانشگاه البویره.

References

- Ali Moradi, B., *Moving from Nothing to Self*: <https://tanravanfarhang.ir>.
 Assonsen, L. (1999). *The philosophy of boredom*. Translation of A. Khakbaz, Tehran: Nashrno.
 Garmas, A. J. (1987). *lack of meaning*, Translation and description of H. R. Shayiri (2018). Tehran: Elm [In Persian].
 Khabazi, M., Sabti, S. (2015). Corporeality in the phenomenology of Husserl, Merleau-Ponty and Levinas", *Wisdom and Philosophy*, 12(3), 75-98 [In Persian].
 Karbalai, Z. (2021). Reflecting the idea of boredom in contemporary Iranian painting with a look at the works of the 1980s. Master's thesis of the School of Art and Architecture. Tehran: Tarbiat Modares University [In Persian].
 Maarouf Mohammad, A. (2007). *Body intentionality* □ s y □ Merleau-pont. Completed Master of Philosophy. Faculty of Literature and Human Sciences. Syria: Tishreen University [In Arabic].

- Melizeh, A. A. (2015-2016). *Semiotics of emotions in "The Tale Of The Last Arab 2084 Al Wasini Al Araj"*, Master's thesis. University of Languages and Literature. Algiers: Al Bouira University [In Persian].
- Merleau-Ponty, M. (1945). *Phenomenology of perception*, Paris, Gallimard [In French].
- Mohammadzadeh, M., Babak-Moin, M. (1400). Discourse-semantics of Iran's body writings. *Bimonthly International Journal of Linguistic Studies*, 12(4), 265-304 [In Persian].
- Rafiqi, S., Asghari, M. et al. (2017), Merleau-Ponty's critical approach to Husserl's intentionality. *Wisdom and Philosophy*, 18(34), pp. 158-178 [In Persian].
- Ramon, D. (2008). *Schopenhauer*, translation of B. Shamsini, Phoenix: Tehran [In Persian].
- Shairi, H. (2015). *Analysis of the semantic discourse*. Tehran: samt [In Persian].
- Sejodi, F. (2016), semiotics of time and the passage of time, a comparative study of verbal and visual works, *Art Academy Research Journal*, No. 1, pp. 46-64 [In Persian].
- Sohail, A. (2006). *Latin accent*. Beirut: Dar al-Adab. [In Arabic].
- Sohrabi, N. Shairi, H. (2023). A comparative study of literary and musical narration: semantic approach/ the case study of the: short story Marsh Al-Ghroub by Yusuf Idris. *Comparative Literature Research Quarterly*. No. 3(11), 149-186. [In Persian].
- Taghvi Fardoudi, Z. (2017). Phenomenology of presence and the role of sensory-perceptual types in object perception: examining the semantic sign of a story by Abi Jean-Michel Molopou. *Linguistic Studies*, 9(4), 272-294 [In Persian].

